

ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ԻՐԱՎԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԵՏ
Քրեական իրավունքի ամբիոն

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ԾՐԱԳԻՐ

Դասընթաց՝	1904/B02 «Քրեական իրավունք- 2»
Որակավորման աստիճան՝	բակալավրի կրթական ծրագիր
Կազմեց՝	ի.գ.թ., դոցենտ Ա. Մարգարյանը

ԾՐԱԳՐԻ ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

1904/B02 «Քրեական իրավունք-2» (5 կրեդիտ)

Շաբաթական 4 ժամ (դասախոսություն 40 ժամ, գործնական 16 ժամ, սեմինար 8 ժամ, ինքնուրույն աշխատանք 86 ժամ)

4-րդ կիսամյակ, եզրափակիչ գնահատմամբ դասընթաց

Դասընթացի նպատակը

Դասընթացի նպատակն է ուսանողներին ծանոթացնել ավարտված և չավարտված հանցագործության, հանցակցության, հանցագործությունների բազմակիության, արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքների, ինչպես նաև պատժի նշանակման, քրեական պատասխանատվությունից ու պատժից ազատելու ինստիտուտներին:

Կրթական վերջնարդյունքները

Դասընթացի հաջող ավարտին ուսանողը կունենա գիտելիք՝

Դասընթացի ավարտին ուսանողը կունենա.

Գիտելիք և իմացություն

- հանցագործությունների փուլերից,
- հանցակցության ինստիտուտի առանձնահատկություններից,
- հանցագործությունների բազմակիությունից,
- արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքներից,
- պատժի նշանակման, քրեական պատասխանատվությունից ու պատժից ազատելու պայմաններից ու առանձնահատկություններից:
- *Ունակ կլինի.*

✓ *(բուն մասնագիտական կարողություններ)*

- տարբերակել հանցավոր և ոչ հանցավոր արարքները,
- տարբերակել պատժի նշանակման կանոնները,
- իրականացնել հանցավոր արարքների որակում,
- գործնականում կիրառել քրեական օրենքի տեխնիկան,

✓ *(ընդհանրական կարողություններ)*

- քննարկումներ և բանավեճեր անցկացնելու առաջադրվող խնդիրների շուրջ,
- վեր հանելու քրեական օրենսդրության մեջ առկա և իրավակիրառ պրակտիկայում ծագող խնդիրները ու տալու դրանց լուծումները,
- վերլուծելու իրավակիրառ պրակտիկայից բերված գործերի կապակցությամբ դատարանների և մյուս իրավապահ մարմինների կողմից ընդունված ակտերը:

Ստուգումների անցկացման ձևը և գնահատման չափանիշները

Նախատեսված է 2 ընթացիկ գրավոր ստուգում, որոնցից յուրաքանչյուրը գնահատվում է առավելագույնը 4 միավոր: Ստուգման ընթացքում յուրաքանչյուր ուսանողի տրվում է 2 խնդիր, որոնք իրավակիրատ պրակտիկայից վերցված գործեր են: Յուրաքանչյուր խնդրի արժեքը 2 միավոր է: Միավորների քայլը 0,5 է: 1-ին ընթացիկ ստուգումը ներառում է ծրագրի թեմաներ 1-3-ը, իսկ 2-րդ ընթացիկ ստուգումը՝ թեմաներ 4-12-ը ներառյալ:

Խնդիրների լուծման մեթոդիկան և եղանակները նկարագրված են «Խնդրագիրք ՀՀ քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս)» ուսումնամեթոդական ձեռնարկում (Երևան, 2012թ.): Խնդրի լուծումը ենթադրում է պատասխան և դրա հիմնավորում՝ քրեական օրենսդրության, քրեական իրավունքի տեսության և գործի փաստական հանգամանքների վերլուծության հիման վրա: Առավելագույն միավորին կարող է հավակնել խնդրի հարցերին ճիշտ պատասխան տված և դրանք հստակ, անհրաժեշտ ու բավարար նյութի շարադրմամբ հիմնավորած ուսանողը: Առանց հիմնավորման թեկուզ ճիշտ պատասխանը գնահատվում է 0 միավոր: Խնդրի հարցին (հարցերին) տված սխալ պատասխանի դեպքում ուսանողը կարող է հավակնել միավոր ստանալու, եթե փորձել է հիմնավորել այն: Այդ դեպքում միավորի արժեքը կախված է հիմնավորման խորությունից, հիմնավորման մեջ քրեական օրենսդրության և քրեական իրավունքի տեսության իմացությունը արտացոլելու աստիճանից (նշված դեպքերում ուսանողը կարող է առավելագույնը հավակնել 1 միավորի):

Եզրափակիչ բանավոր քննությունը գնահատվում է առավելագույնը 10 միավոր: Հարցատոմսը պարունակում է 4 հարց, յուրաքանչյուրը առավելագույնը 2,5 միավոր: Միավորների քայլը 0,5 է:

ԴԱՍԸՆԹԱՅԻ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՄԱ 1. ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՓՈԻԼԵՐԸ

(4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 2 ժամ գործնական)

1. Հանցագործության փուլերի հասկացությունը և տեսակները: 2. Հանցագործության փուլերի հիմնախնդիրը նյութական, ձևական և հատած հանցակազմերում: 3. Հանցագործության նախապատրաստություն. հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները: 4. Հանցափորձ. հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները: 5. Հանցափորձի տեսակները ավարտված, չավարտված, «անպետք» հանցափորձ: 6. Ավարտված հանցագործություն: 7. Հանցագործությունից կամովին հրաժարվելը. հասկացությունը, պայմանները: 8. Հանցագործությունից հանցակիցների կամովին հրաժարվելու առանձնահատկությունները: 9. Հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու տարբերակումը գործուն գղջալուց:

Հարցեր 1-9 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 4-6 – Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են հանցափորձի վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի՝ Ա.Բաղդասարյանի վերաբերյալ ԵԷԴ/0168/01/10 որոշմանը (ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 813-823) և քննարկում այն:

Հարցեր 2-9 – Սեմինար պարապմունք – խնդիրների լուծում, խնդրահարույց հարցերի քննարկում: Ուսանողները նաև քննարկում են հարցերի օրենսդրական կարգավորման վիճակը և փորձում են առաջարկություններ ներկայացնել ուղղված օրենսդրության կատարելագործմանը:

Հարցեր 1-9 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Антонов, А.Г. Деятельное раскаяние / А.Г. Антонов. Кемерово: Кузбассвузиздат, 2002.
2. Вырастайкин, В. Добровольный отказ от преступления и явка с повинной// Российская юстиция. 2001. № 9.
3. Звечаровский И.Э. Добровольный отказ от доведения преступления до конца. Юридический центр Пресс, 2008 г.
4. Козлов А.П. Учение о стадиях преступления. СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2002.
5. Козлов А.П. Неоконченное преступление: Учеб. пособие. Красноярск: Красноярск, гос. ун-т, 1999.
6. Назаренко Г. В., Ситникова А. И. Неоконченное преступление и его виды: Монография. М.: Ось 89, 2003.
7. Ситникова А.И. Приготовление к преступлению и покушение на преступление. М.: Ось-89, 2006 г.
8. Скорилкин, Н. Добровольный отказ на стадии оконченного покушения на преступление // Законность. 2002. -№5
9. Решетников А. Ю. Покушение на преступление: проблемы квалификации и наказуемость. ТвГУ, 2008.
10. Питецкий, В.В. Добровольный отказ соучастников преступления // Российская юстиция. 2000. - № 10.
11. Уголовный кодекс ФРГ. / Пер. с нем. М.: Изд-во «Зерцало-М», 2001.
12. Уголовный кодекс Франции. / Под. ред. Л.В. Головки, перевод Н.Е. Крыловой. СПб., 2002.
13. Уголовный кодекс Швейцарии / Научное редак., пред. и перевод с немец, к.ю.н. А.В. Серебренниковой. СПб.: Юридич. центр Пресс, 2002.

ԹԵՄԱ 2. ՀԱՆՑԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

(6 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 4 ժամ գործնական)

1. Հանցակցության հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները: 2. Երկու կամ ավելի անձանց մասնակցությունը, համատեղությունը և պատճառական կապը որպես հանցակցության օբյեկտիվ հատկանիշներ: 3. Հանցակցի դիտավորության բովանդակությունը: 4. Հանցակիցների միջև փոխադարձ սուբյեկտիվ կապը որպես հանցակցության սուբյեկտիվ հատկանիշ: 5. Հանցագործությանը հանցակցելու դեպքում դիտավորության տեսակի խնդիրը: 6. Հանցակիցների տեսակները. կատարող (համակատարող), կազմակերպիչ, դրդիչ, օժանդակող (ֆիզիկական և ինտելեկտուալ): 7. Հանցակցության ձևերը. մի խումբ անձանց,

կազմակերպված խմբի և հանցավոր համագործակցության կողմից հանցանքը կատարելու հասկացությունը: 8.Կազմակերպված խմբի և հանցավոր համագործակցության տարբերակումը, հանցավոր համագործակցություն կամ կազմակերպված խումբ ստեղծած կամ դրանք ղեկավարող անձի, ինչպես նաև դրանց մասնակիցների քրեական պատասխանատվության հարցերը: 9.Հանցակիցների քրեական պատասխանատվության առանձնահատկությունները. կատարողի արարքի խափանում, «չհաջողված» հանցակցություն, ծանրացնող հանգամանքների մեղսագրում, հատուկ սուբյեկտով հանցագործություններում հանցակցություն, հանցագործության սուբյեկտիվ հատկանիշների մեղսագրում, հանցագործության սուբյեկտը բնութագրող ծանրացնող հանգամանքների մեղսագրում, հանցակցի սահմանազանցում (քանակական և որակական): 10.Առնչակցություն. հանցագործության մասին իմանալ չհայտնել, պարտակում, թողտվություն:

Հարցեր 1-10 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բևեռելով:

Հարցեր 2, 3 և 7 – Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ հանցակցության հասկացության (Ա.Ասլանյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԷԳ/0125/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 405-416), հանցակցության ձևերի (Հ.Մալխասյանի և մյուսների վերաբերյալ որոշում, ԼԳ/0136/01/10, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 554-566), հանցակցի սահմանազանցման վերաբերյալ (Ա.Միքայելյանի և Ա.Վաղարշակյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԶԳ/0174/01/11, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 542-558) և քննարկում դրանք:

Հարցեր 2-10 – Մեմինար պարապմունք – խնդիրների լուծում, խնդրահարույց հարցերի քննարկում:

Հարցեր 1-10 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:

4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Авакян, Р. Добровольный отказ соучастника / Р. Авакян, Р. Мелконян // Прокурорская и следственная практика. 2003. № 1-2.
2. Арутюнов А. А. Институт соучастия: системный подход и проблемы квалификации. М., 2002.
3. Арутюнов А. Вопросы посредственного исполнительства при соучастии в преступлении// Адвокатская практика. 2002. - №2
4. Арутюнов А. А. Группа лиц по предварительному сговору или организованная группа?// Адвокат. 2002. - №4
5. Арутюнов А. А. Организованная преступность: понятие, проблемы квалификации и ответственности// Право и политика. Международный научный журнал. 2001. - №8. - С. 75.
6. Арутюнов А. Ошибки при квалификации содеянного группой лиц по предварительному сговору// Российская юстиция. 2001.
7. Арутюнов А. Проблемы ответственности соучастников преступления// Уголовное право. 2001. - №3.
8. Безбородое Д.А. Подстрекательство к совершению преступления. Тюмень, 2000
9. Виды соучастников в уголовном праве зарубежных стран// Уголовное право: стратегия развития в XXI веке. Материалы 4-й международной научно-практической конференции, 25-26 января 2007 г. / Отв. ред. А. И. Рарог. М., 2007.
10. Волженкин Б. В. Некоторые проблемы соучастия в преступлениях со специальным субъектом// Уголовное право. 2000. - №1.
11. Гришко Е. А. Организация преступного сообщества (преступной организации): уголовно-правовой и криминологический аспекты. М., 2001.
12. Деление соучастников на виды // Известия высших учебных заведений. Правоведение. 2007. № 5.
13. Дядькин Д.С. Соучастие в преступлении. Монография. - М., 2004.
14. Ермакова Т.Н. Некоторые проблемные вопросы разграничения форм соучастия // Российский следователь. № 14, 2007.
15. Качалов В. В. Соотношение принципов акцессорности и самостоятельности ответственности соучастников преступления по российскому уголовному праву// Уголовное право. 2005.

16. Ковалев, М.И. Соучастие в преступлении / М.И. Ковалев. Екатеринбург: УрГЮА, 1999.
17. Козлов, А.П. Соучастие: традиции и реальность / А.П. Козлов. -Красноярск: Красноярский университет, 2000.
18. Мондохонов А.Н. Соучастие в преступной деятельности. Москва 2006
19. Павлухин А. Н. Виды и ответственность соучастников преступления. Закон, 2007
20. Плотников А.И. Соучастие в преступлении: спорные вопросы // Lex Russica. Научные труды МГЮА. № 3, 2007.
21. Плужников А.В. Проблемы соучастия общих и специальных субъектов // Закон и право. № 9, 2007.
22. Пушкин А. Принципы акцессорной и самостоятельной ответственности соучастников преступления // Законность. 2001. № 3.

ԹԵՄԱ 3. ՀԱՆՑԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԲԱԶՄԱԿԻՈՒԹՅՈՒՆ
(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար)

1. Հանցագործությունների բազմակիության հասկացությունը:
2. Հանցագործությունների բազմակիության տարբերակումը եզակի պարզ և բարդ հանցագործություններից (շարունակվող, տևող, բաղկակցական, բարդ հանցակազմով):
3. Բազմակիության տեսակները. համակցություն (իդեալական, իրական), ռեցիդիվ (հասարակ, վտանգավոր, առանձնապես վտանգավոր, քավական, պարզ, բարդ, ընդհանուր, հատուկ):
4. Հանցագործությունների բազմակիությունը և քրեաիրավական նորմերի մրցակցությունը:

Հարցեր 1-4 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բևեռելով:

Հարցեր 2-4 – Սեմինար պարապմունք – խնդիրների լուծում, խնդրահարույց հարցերի քննարկում:

Հարցեր 1-4 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:

3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Агаев И. Совокупность преступлений: понятие виды и наказуемость 2003
2. Бытко Ю.И. Учение о рецидиве преступлений в российском уголовном праве. История и современность. Саратов: Изд-во Саратовск. гос. Академии права. 1998.
3. Возжанникова И.Г. Рецидив как вид множественности преступлений Издательство: Контракт, 2014г.
4. Давыдов А., Малков В. Неоднократность преступлений и ее уголовно-правовое значение // Российская юстиция. 2000. № 1.
5. Досаева Г. С. Множественность преступлений в уголовном праве России: историко-правовой анализ. Ростиздат, 2011
6. Иногамова-Хегай Л. В. Конкуренция уголовно-правовых норм при квалификации преступлений. Учебное пособие. М., 2002.
7. Козлов А.П. Понятие единичного преступления // Проблемы уголовной ответственности и наказания. Сборник статей. Красноярск: Изд-во Красноярск, ун-та, 1995.
8. Корнеева А.В. Теоретические основы квалификации преступлений: учеб. пособ. М.: Изд-во Проспект, 2006.
9. Кадников Н.Г. Квалификация преступлений и вопросы судебного толкования. Теория и практика. М.: Юриспруденция, 2009
10. Кашепов В.П. Уголовно-правовая квалификация совокупности преступлений // Комментарий судебной практики. Вып. 12. М.: Юр. лит., 2006.
11. Кузнецова Н.В. Судебное рассмотрение уголовных дел о множественности преступлений. Ижевск 2001.
12. Самылина И. Рецидив преступлений: проблемные вопросы квалификации и назначения наказания / И. Самылина // Российская юстиция. 2002. № 6
13. Шкредова Э. Г. Множественность преступлений Юрлитинформ, 2011
14. Щепельков В. Проблемы конструирования института множественности преступлений. // Уголовное право. 2001 - №2

ԹԵՄԱ 4. ԱՐԱՐՔԻ ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ ԲԱՅԱՌՈՂ ՀԱՆԳԱՄԱՆՔՆԵՐ
(10 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ սեմինար, 4 ժամ գործնական)

1. Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքների հասկացությունը, քրեաիրավական էությունը, տեսակները: 2. Անհրաժեշտ պաշտպանություն. առանձնահատկությունները անգործությամբ կատարվող ոտնձգությունների պարագայում, փոխադարձ կովի ժամանակ, պաշտոնատար անձանց ոչ իրավաչափ վարքագծի դեպքում: 3. Անհրաժեշտ պաշտպանությանը ներկայացվող պահանջները. ոտնձգությանը և պաշտպանությանը վերաբերող իրավաչափության պայմաններ: 4. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում: 5. Ոտնձգողին կյանքից զրկելու իրավաչափությունը անհրաժեշտ պաշտպանության դեպքում: 6. Հանցանք կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելը. հանցանք կատարած անձին բռնելու հիմքերին և բռնելու ընթացքում իրականացվող գործողություններին վերաբերող իրավաչափության պայմաններ: 7. Հանցանք կատարած անձին բռնելու միջոցների սահմանազանցում: 8. Ծայրահեղ անհրաժեշտություն. վտանգի աղբյուրներ: 9. Ծայրահեղ անհրաժեշտության իրավաչափության պայմանները. սպառնացող վտանգին վերաբերող և սպառնացող վտանգը վերացնելու միջոցներին ուղղված իրավաչափության պայմաններ: 10. Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք. հասկացությունը, էությունը, իրավաչափության պայմանները: 11. Հիմնավորված ռիսկ. հասկացությունը, իրավաչափության պայմանները, սահմանազատումը ծայրահեղ անհրաժեշտությունից: 12. Հրաման կամ կարգադրություն կատարելը. հասկացությունը, իրավաչափության պայմանները: 13. Արարքի հանցավորությունը բացառող այլ հանգամանքներ. տուժողի համաձայնություն, մասնագիտական գործառույթների իրականացում, սեփական իրավունքի իրականացում, օրենքի պահանջի կատարում:

Հարցեր 1-12 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 2-7– Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են անհրաժեշտ պաշտպանության իրավաչափության վերաբերյալ ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին (Ա. Հակոբյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԳ/0149/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 228 – 253, Ա. Մ. Խաչատրյանի վերաբերյալ 2006թ. հոկտեմբերի 24-ի որոշումը, գործ ՎԲ-223/06, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 9 – 15, Ա. Հ. Բարսեղյանի վերաբերյալ 2006թ. հոկտեմբերի 24-ի որոշումը, գործ ՎԲ 273/06, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 16 – 22), ինչպես նաև անհրաժեշտ պաշտպանության, ծայրահեղ անհրաժեշտության իրավաչափությանն առնչվող Եվրոպական դատարանի որոշումներին (Մաքքեյնն ու այլոք ընդդեմ Մեծ Բրիտանիայի, 27-09-1995, Ալիքաջն ու այլոք ընդդեմ Իտալիայի, 29-03-2011, Ֆինոգենովն և այլոք ընդդեմ Ռուսաստանի, 04-06-2012, Անդրոնիկուն և Կոնստանտինուն ընդդեմ Կիպրոսի 09-10-1997), ապա քննարկում դրանք: Ուսանողները

նան բաժանվում են երկու խմբի՝ դատական պրակտիկայից վերցված օրինակների շուրջ քննարկում ծավալելու նպատակով:

Հարցեր 2-13 – Սեմինար պարապմունք՝ խնդիրների լուծում, խնդրահարույց հարցերի քննարկում:

Հարց 1-13 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. ՀՀ օրենքը «Ոստիկանության մասին» 16.04.2001
2. Антонов В.Ф. Крайняя необходимость в уголовном праве: Монография. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 112 с.
3. Арямов А.А. Правомерное причинение вреда: Монография. Челябинск: Изд-во Татьяны Лурье, 2004. - 340 с.
4. Арямов А.А., Якуньков М.А. Вопросы теории и практики применения институтов необходимой обороны, крайней необходимости и причинения вреда при задержании лица, совершившего преступление: Челябинск: Изд-во Татьяны Лурье, 2004. - 208 с.
5. Битеев В., Мазин П., Пономарев Г, Крайняя необходимость и обоснованный риск в медицинских отношениях//Уголовное право. 2001.№3
6. Бабурин В. Современные проблемы уголовно-правового риска//Уголовное право №4.2005.Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключают преступность деяния. Харьков: 1991
7. Блинников В.А. Обстоятельства, исключают преступность деяния, в уголовном праве России / Ставропольский гос. ун-т. Ставрополь, 2001.
8. Блинов А. Г. Уголовно-правовая охрана прав пациента: Учеб. пособие / Под ред. Б.Т. Разгильдиева; Саратовская государственная академия права. Саратов, 2004.

9. Винокуров В.Н. Правомерное причинение вреда в состоянии крайней необходимости: Монография / Сибирский юрид. ин-т МВД России.- Красноярск, 2001.
10. Зуев В.Л. Необходимая оборона и крайняя необходимость. Вопросы квалификации и судебно-следственной практики. М.: Кросна-Лекс, 1996.
11. Леонова Т.Ю., Рабаданов А.С. Необходимая оборона и иные обстоятельства, исключающие преступность деяния. М., 2012.
12. Кадников Н.Г. Обстоятельства, исключающие преступность деяния: Учеб. пособие. М.: 1998.
13. Кибальник А.Г. Обстоятельства, исключающие преступность деяния. М., 2009
14. Меркурьев В.В. Состав необходимой обороны. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004
15. Малиновский А.А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. М.: Междунар. отношения, 2002
16. Орехов В.В. Необходимая оборона и иные обстоятельства, исключающие преступность деяния. СПб.: Издательство "Юридический центр Пресс", 2003.
17. Орешкина Т. Физическое или психическое принуждение как обстоятельство, исключающее преступность деяния // Уголовное право. 2000. № 1.
18. Рабаданов А.С. Необходимая оборона и причинение вреда при задержании лица, совершившего преступление. Саратов, 2000.
19. Пархоменко С.В. Деяния, преступность которых исключается в силу социальной полезности и необходимости. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004.
20. Пархоменко С.В. Обстоятельства, исключающие преступность деяния, в отечественном и в зарубежном уголовном законодательстве: Учебное пособие-Иркутск : ИЮИ ГП РФ, 2003.
21. Плешаков А.М. Шкабин Г.С. Крайняя необходимость как обстоятельство, исключающее преступность деяния: Рязань: 2005.
22. Скорилкина Н, Коломинский П. Значение уголовно-правового института задержания лица, совершившего преступление в практической деятельности органов внутренних дел // Уголовное право, 2000, № 4.
23. Смирнова Л.Н. Уголовно-правовое регулирование задержания лица, совершившего преступление. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2005
24. Шарапов Р.Д. Физическое насилие в уголовном праве. СПб., 2001

ԹԵՄԱ 5. ՊԱՏԺԻ ՀԱՍԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ
(Զժամ դասախոսություն)

1. Պատժի հասկացությունը և տարբերը, պատժի տարբերությունը պետական հարկադրանքի այլ միջոցներից: 2. Պատժի նպատակները. հատուցումը կամ մեղքը

քավել, սոցիալական արդարության վերականգնում, հանցանք կատարած անձի ուղղում, ընդհանուր և հատուկ կանխում:

Հարցեր 1-2 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարց 1-2 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը, ուսումնասիրում են ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի որոշումները պատժի նպատակների վերաբերյալ (Ա.Սարգսյանի վերաբերյալ որոշում, ՀՅԶԲԳ 3/0109/01/08, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 91 – 103, Հ.Սահակյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԶԲԳ/0571/01/, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 119-124, Հ.Պետրոսյանի վերաբերյալ որոշում, ԱԲԱԳ/0050/01/08, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 172-177, Գ.Հովհաննիսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԶԳ/0078/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 312-319, Ս.Թոմոյանի վերաբերյալ որոշում, ԼԳ2/0019/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 425-432, Ա.Անտոնյանի վերաբերյալ որոշում, ՍԳ/0226/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 474-481):

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Дуюнов В. К. Проблемы уголовного наказания в теории, законодательстве и судебной практике / В. К. Дуюнов. М. : Норма, 2000.
2. Зубкова В.И. Уголовное наказание и его социальная роль: теория и практика. М.: Норма, 2002.
3. Курганов С.И. Наказание: уголовно-правовой, уголовно-исполнительный и криминологический аспекты. - М.: Велби, Проспект, 2008.

4. Мицкевич А.Ф. Уголовное наказание: понятие, цели и механизмы действия. Юрид.центр Пресс, 2005.
5. Орлов В.Н. Уголовное наказание: понятие, цели, система, объекты и субъекты. М., 2011.
6. Сагунян В.М. Цели уголовного наказания и их реализация как единая система: Белгород, 2012
7. Чучаев А. И. Цели наказания в советском уголовном праве / А. И. Чучаев. М. : ВТОЗИ, 1989

ԹԵՄԱ 6. ՊԱՏԺԻ ՀԱՄԱԿԱՐԳԸ ԵՎ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ
(4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)

1. Պատժի համակարգի հասկացությունը: 2. Պատժի տեսակները. հիմնական և լրացուցիչ պատիժներ, ընդհանուր և հատուկ պատիժներ, ազատազրկման հետ կապված և չկապված պատիժներ: 3. Ազատազրկման հետ չկապված պատիժներ. տուգանք, որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկել, հանրային աշխատանքներ, հատուկ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից կամ որակավորման դասից զրկել, զինվորական ծառայության մեջ սահմանափակել, գույքի բռնագրավում: 4. Ազատազրկման կամ ազատության սահմանափակման հետ կապված պատիժներ. կալանք, կարգապահական գումարտակում պահել, ազատազրկում որոշակի ժամկետով, ցմահ ազատազրկում:

Հարցեր 1-4 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 1-4 – Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ գույքի բռնագրավման վերաբերյալ (Ս.Սվազյանի վերաբերյալ որոշում, ԵՄԴ 0055/01/10, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 602-610) և ՀՀ ՄԴ 2013 թ. Ապրիլի 23-ի որոշմանը՝ ՀՀ քրեական օրենսգրքի հոդված 51-ի 4-րդ մասի և հոդված 54-ի 5-րդ մասի ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը լուծելու մասին, որից հետո իրականացվում է նշված ակտերի քննարկում և խնդիրների լուծում:

Հարցեր 1-4 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):

2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Андреева В.Н., Дементьев С.К, Трахов А.И., Самвелян К.Р. Смертная казнь и пожизненное лишение свободы. — Краснодар : Юж. ин-т менеджмента, 2000. Баранов В.И. Назначение и исполнение наказания в виде пожизненного лишения свободы. — Уфа : Уфим. юрид. ин-т, 2000.
2. Бриллиантов А.В. О системе уголовных наказаний. В кн.: Развитие теории наказания в уголовном и уголовно-исполнительном праве: Материалы научно-практического семинара. М.: ВНИИ МВД России – 2000
3. Дзигарь А.Т. Уголовные наказания: эволюция и перспективы. Краснодар, 2001.
4. Дуюнов В. К., Цветинович А. Л. Дополнительные наказания. Теория и практика. М. : Юрид. лит., 2001
5. Детков М.Г.:Лишение свободы как мера уголовного наказания: система и содержание. Москва, 2011.
6. Егоров С., Тычинский В. Зарубежный опыт исполнения наказания в виде обязательных работ //Ведомости УИС, 2004, № 5.
7. Иванов В. Ф. Система и виды наказаний. Учебное пособие. Саратов, 2000.
8. Лемперт. И. Н. Некоторые вопросы назначения наказания в виде штрафа// Уголов. право и современность. 2000 . Вып. 4.
9. Лопашенко Н.А.:Конфискация имущества. Москва, 2012.
10. Лядов Э.В. К вопросу об исполнении наказания в виде обязательных работ // Законы России: опыт, анализ, практика. 2007. № 3.
11. Карганова Б. Место штрафа в системе наказаний по УК РФ // Уголовное право. 2003. №4.
Кизилов А. Ю. Смертная казнь: апология / А. Ю. Кизилов. М. : Юрид. лит., 2003.
12. Карабанов А. Л. Назначение уголовного наказания в виде ограничения по военной службе // Труды юридического факультета Северо-Кавказского государственного технического университета: Сборник научных трудов. Выпуск 13. - Ставрополь: СевКавГТУ, 2006.
13. Крылова Е.С. Категории осужденных, к которым может быть применено наказание в виде лишения права занимать определенные должности// Проблемы законности и

- правопорядка в российском обществе: Сборник научных трудов. - Казань: Казанский юридический институт МВД России, 2001
14. Крылова Е.С. Вопросы применения наказания в виде лишения права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью/ Теория и практика применения права и вопросы борьбы с преступностью: Материалы итоговой научно-практической конференции. Казань: Казанский юридический институт МВД России, 2000
 15. Маликов Б.З. Лишение свободы в России. Теоретико-правовые проблемы сущности и целей наказания. Саратов : Сарат. юрид. ин-т МВД России, 2001
 16. Маликов Б.З., Плешин Ю.В. Изоляция осужденных к лишению свободы : проблемы правового выражения и реализации. — Самара, Самар. юрид. ин-т ФСИН России, 2006
 17. Мартыненко Э. В. Достоинства и недостатки конфискации имущества как иной меры уголовно-правового характера // Рос. следователь. 2009. № 16.
 18. Михлин А. Исполнение наказаний, не связанных с лишением свободы // Российская юстиция. 1997. № 6.
 19. Малков В.П. О совершенствовании правового регулирования условий применения штрафа как уголовного наказания // Проблемы теории и практики правового регулирования: Сборник трудов. Самара, 2000.
 20. Рагулин А. Проблемы применения конфискации имущества в уголовном праве // Уголовное право. 2007. № 1.
 21. Рябова Л.В. Арест как вид уголовного наказания: уголовно-правовые и уголовно-исполнительные аспекты. Ставрополь, 2009.
 22. Сабитов Р. А., Зотов Е. Л. Юридическая природа и проблемы уголовно-правовой регламентации конфискации имущества // Юридическая теория и практика. 2007. № 1(3).
 23. Уголовный кодекс Франции / науч. ред. Л. В. Головкин, Н. Е. Крыловой; пер. с фр. и предисл. Н. Е. Крыловой. СПб.: Юридический центр Пресс, 2002. Уголовный кодекс Испании / под ред. и с предисл. Н. Ф. Кузнецовой и Ф. М. Решетникова. М.: ЗЕРЦАЛО, 1998.
 24. Уголовный кодекс ФРГ / пер. с нем. М.: Зерцало-М, 2001.
 25. Уголовный кодекс Швейцарии / пер. с нем. М. : Зерцало, 2000.

ԹԵՄԱ 7. ՊԱՏԻԺ ՆՇԱՆԱԿԵԼԸ

(4 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)

1. Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները. օրինականության, պատժի անհատականացման, արդարության, մարդասիրության սկզբունքները, դրանց իրականացման առանձնահատկությունները: 2. Պատասխանատվությունը և պատիժը

մեղմացնող հանգամանքներ. հասկացությունը, քրեաիրավական նշանակությունը: 3. Պատասխանատվությունը և պատիժը ծանրացնող հանգամանքները. հասկացությունը, քրեաիրավական նշանակությունը: 4. Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը. բացառիկ հանգամանքների էությունը, օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելու դրսևորումները: 5. Պատիժ նշանակելը չավարտված հանցագործության համար: 6. Պատիժ նշանակելը հանցանքների կամ դատավճիռների համակցությամբ: 7. Պատիժ նշանակելը հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում: 8. Պատժի ժամկետները հաշվարկելը և պատիժը հաշվակցելը: 9. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը. հասկացությունը, էությունը, փորձաշրջանի ընթացքում դատապարտյալի վարքագծի իրավական հետևանքները:

Հարցեր 1-7, 9– Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բևեռելով:

Հարցեր 1-9 – Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են ՀՀ վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ պատիժ նշանակելու սկզբունքների (Գ. Մադաթյանի վերաբերյալ որոշում, ԵՇԴ/0029/01/08, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 9-14; Ա.Սարգսյանի վերաբերյալ որոշում, ՀՅԲԲԳ 3/0109/01/08, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 91 – 103; Է. Ստեփանյանի վերաբերյալ որոշում ԵԿԴ/0098/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 283-291, Դ. Հովհաննիսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԲԴ /0078/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 312-319, Է.Պետրոսյանի և Վ.Էլոյանի վերաբերյալ որոշում, ԵՇԴ/0031/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 403-409), պատիժը պայմանականորեն չկիրառելու (Դ. Փաշինյանի վերաբերյալ որոշում, ՎԲ 231/06, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, էջեր 4-8; Ա.Սարգսյանի վերաբերյալ որոշում, ՀՅԲԲԳ 3/0109/01/08, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 91 – 103, Հ.Սահակյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԲԲԴ/0571/01/, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 119-124, Հ.Պետրոսյանի վերաբերյալ որոշում, ԱԲԱԴ/0050/01/08, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 172-177, Գ.Հովհաննիսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԲԴ/0078/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 312-319, Ս.Թոմոյանի վերաբերյալ որոշում, ԼԳԻ2/0019/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 425-432, Ա.Անտոնյանի վերաբերյալ որոշում, ՍԴ/0226/01/09, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 474-481, Է.Ասատրյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԷԴ/0201/01/11, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 318-327), հանցագործությունների և

դատավճիռների համակցությամբ պատիժ նշանակելու (Ն-Մ-1. Ս.Հակոբյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԳ/0030/01/12 , Ս.Սարգսյանի վերաբերյալ որոշում, ՍԳ/0109/01/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 580-591, Է.Ներսիսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԷԳ/0124/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 139-149), օրենքով նախատեսվածից մեղմ պատիժ նշանակելու (Վ.Ավետիսյանի վերաբերյալ որոշում, ՍԳ-3/0013/01/11, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 671-676 , Գ.Ավետիսյանի և Ա.Հովակիմյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԲԳ/0164/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 295-305, Վ.Գասպարյանի վերաբերյալ որոշում, ԱՎԳ-2/0057/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 289-294, Ս.Սարգսյանի վերաբերյալ որոշում, ՍԳ/0109/01/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 416-433, Ն.Հովսեփյանի վերաբերյալ որոշում, ՏԳ/0094/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 192-200, Գ.Ավետիսյանի և Ա.Հովակիմյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱԲԳ/0164/01/09, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 295-305), հանցագործությունների ռեցիդիվի դեպքում պատիժ նշանակելու (Ս. Թադևոսյանի վերաբերյալ որոշում, ԿԴ3/0006/01/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 479- 484) և պատիժը հաշվակցելու(Գ.Պետրոսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԳ/0126/01/10, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 417-431) վերաբերյալ, ապա քննարկում դրանք և իրականացնում խնդիրների լուծում:

Հարց 1-9 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Бавсун М. В. Судейской усмотрение при назначении наказания и проблемы его ограничения в УК РФ // Журнал российского права. 2007. № 9
2. Благов Е.В. Назначение наказания. Теория и практика. Ярославль, 2002.
3. Буранов Г.К. Отягчающие наказание обстоятельства в уголовном праве России. Ульяновск, 2002.
4. Бажанов М.И. Назначение наказания по совокупности преступлений и совокупности приговоров. Харьков, 1997.
5. Велиев С. А., Савенков А. В. Индивидуализация уголовного наказания М. : ИНФРА-М, 2005.
6. Дядькин Д.С. Теоретические основы назначения уголовного наказания: алгоритмический подход. Юридический центр Пресс, 2006 г.
7. Иванов В. А. Проблемы назначения наказания при рецидиве преступлений.- Челябинск, 2001
8. Ищенко А.В. Назначение наказания по уголовному праву Российской Федерации. М., 2002.
9. Звечаровский И.Э. Назначение более мягкого наказания, чем предусмотрено за данное преступление. Издательство: ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2012 г.
10. Кузнецова Н.В. Судебное рассмотрение уголовных дел о множественности преступлений. Ижевск, 2001.
11. Кондалов А.Н. Условное осуждение и его испытательный срок // Вестник Волжского университета им В.Н. Татищева. Серия: Юриспруденция. Вып. 5.- Тольятти, 1999.
12. Кругликов Л. Л., Васильевский А. В. Дифференциация ответственности в уголовном праве. СПб.: Юридический центр Пресс, 2003
13. Малков В.П. Чернова Т.Г. Совокупность приговоров и применение наказания (вопросы законодательного регулирования, теории и практики). Казань: Изд-во « Таглитмат» ИЭУиП. 2003.
14. Мясников О. А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2002.
15. Мясников О. Индивидуализация наказания с учетом смягчающих обстоятельств // Рос. юстиция. 2002. № 9.
16. Мясников О. О смягчающих наказание обстоятельствах, не указанных в законе // Рос. юстиция. 2001. № 4.
17. Непомнящая Т.В. Назначение уголовного наказания: теория, практика, перспективы. СПб., 2006.
18. Непомнящая Т.В., Степашин В.М. Проблемы назначения наказания. Издательство Омского государственного университета им. Ф.М. Достоевского, 2011 г.
19. Становский М.Н. Назначение наказания. СПб 1999.
20. Степашин В.М. Специальные правила назначения наказания. Издательство ОмГУ 2011.

ԹԵՄԱ 8. ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ
(2 ժամ դասախոսություն)

1. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելու հասկացությունը: 2. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը գործուն գղջալու դեպքում: 3. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը տուժողի հետ հաշտվելու դեպքում: 4. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը իրադրության փոփոխման դեպքում: 5. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով. վաղեմության ժամկետի կասեցում և ընդհատում:

Հարցեր 2-5 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 1-5- Ինքնուրույն աշխատանք. Ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը, ինչպես նաև քննարկվող հարցերի շուրջ ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ տուժողի հետ հաշտվելու հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելու մասին (Ա. Բաբայանի վերաբերյալ որոշում, ԵԱՔԴ /0157/01/10, Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 611-619), իրադրության փոփոխման հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելու մասին (Ա. և Յու. Ղալաչյանների վերաբերյալ որոշում, ԼԴ/0009/11/11, Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 651-660), վաղեմության ժամկետն անցնելու հիմքով քրեական պատասխանատվությունից ազատելու մասին (Ա. Սաղաթեյանի վերաբերյալ որոշում, ԳԴ5/0022/01/10, Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 707-729; Ա. Դավթյանի վերաբերյալ որոշում, ԵՔԴԴ/0297/01/08, Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 85-90) և ՄԴ որոշումներին (2014 թ.-ի մարտի 8-ի ՄԴ որոշումը ՀՀ քրեական օրենսգրքի հոդված 75-ի 5-րդ մասի ՀՀ Սահմանադրությանը համապատասխանության հարցը լուծելու վերաբերյալ):

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:

3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Аликперов Х.Д. Освобождение от уголовной ответственности (уголовно-правовые аспекты). М., 2001.
2. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием//Законность. М., 1999. - № 5
3. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим//Законность. М., 1999. - № 6
4. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с изменением обстановки//Законность. М., 1999 . - № 7
5. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности//Законность. М., 1999. - № 8
6. Базаров Р.А., Михайлов К.В. Освобождение от уголовной ответственности и наказания / Р.А. Базаров, К.В. Михайлов. Челябинск, 2001.
7. Бездольный В.В. Применение сроков давности по делам о тяжких и особо тяжких преступлениях // Законность, 2010, № 8.
8. Головкин И.В. Освобождение от уголовной ответственности и освобождение от уголовного преследования: соотношение понятий // Гос-во и право.- 2000.- № 6
9. Давыдова Е.В., Кибальник А.Г., Соломоненко И.Г. Примирение с потерпевшим в уголовном праве. Ставрополь: 2002.
10. Ендольцева А.В. Институт освобождения от уголовной ответственности: проблемы и пути их решения. ЮНИТИ-ДАНА, 2012.
11. Ижаева Ш.М. Освобождение от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием Новые грани познания: Сборник научно-исследовательских работ. Выпуск 2 / Ред. Б.Р. Гочияев.-М., 2004
12. Освобождение от уголовной ответственности// Курс российского уголовного права. Общая часть/ под ред. В.Н. Кудрявцева, А.В. Наумова. М.: Спарк, 2001.
13. Плиско, Р. К. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим. Бизнес в законе № 2 / 2009.
14. Петин И.А. Вопросы освобождения от уголовной ответственности и наказания. 2005.
15. Сагитдинова З.И. Институт освобождения от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности нуждается в совершенствовании / З.И. Сагитдинова//
16. Соискатель. 2004. № 1.

17. Савкин А.В. Теоретические и правовые проблемы деятельного раскаяния в преступление. М., 2002.
18. Сверчков В.В. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности. // Журнал российского права. 2000. №2.
19. Якубов А.Е. Сроки давности в уголовном праве // Законность, 2010, №8.

ԹԵՄԱ 9. ՊԱՏԺԻՑ ԱԶԱՏԵԼԸ
(2 ժամ դասախոսություն, 2 ժամ գործնական)

1. Պատժից ազատելու հասկացությունը և տեսակները: 2. Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը. հասկացությունը, էությունը, պատժի չկրած մասի ընթացքում անձի վարքագծի քրեաիրավական հետևանքները: 3. Պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելը: 4. Հղի կանանց կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձանց պատիժը կրելը հետաձգելը կամ պատժից ազատելը: 5. Պատժից ազատելը ծանր հիվանդության հետևանքով: 6. Պատժից ազատելը մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով: 7. Պատժից ազատելն արտակարգ հանգամանքների հետևանքով:

Հարցեր 1-7 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 1-7 – Գործնական պարապմունք – ուսանողները նախապես ծանոթանում են ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ պատժից պայմանական վաղաժամկետ ազատելու (Լ. Ղազարյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԴ/0057/12/08, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 35-44; Ս. Սուլյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԴ/0026/12/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 284-289), արտակարգ հանգամանքների հետևանքով պատժից ազատելու վերաբերյալ (Տ. Բուդաղյանի վերաբերյալ որոշում, ԱՎԴ/0100/01/08, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջեր 111-118), ապա գործնական պարապմունքի ընթացքում քննարկում են դրանք և լուծում խնդիրներ:

Հարցեր 1-7 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):

2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Базаров Р.А., Михайлов К.В. Освобождение от уголовной ответственности и наказания / Р.А. Базаров, К.В. Михайлов. Челябинск, 2001.
2. Дементьев С., Шевченко А. Условно-досрочное освобождение по совокупности преступлений и приговоров. // Уголовное право. № 4. 2002.
3. Дементьев С.И. Условно-досрочное освобождение и замена неотбытой части наказания более мягким видом наказания. Избранные труды. Краснодар, 2004.
4. Дуюнов В.К. Освобождение от уголовной ответственности и уголовного наказания. Тольятти, 2001
5. Малин П.М. Уголовно-правовые и уголовно-исполнительные проблемы условно-досрочного освобождения от отбывания наказания в виде лишения свободы. Краснодар, 2001.
6. Малков В.П. Ответственность граждан, освобожденных от отбывания наказания по болезни. //Российская юстиция. N 6. 2001.
7. Сверчков В.В. Пределы условно-досрочного освобождения от отбывания наказания / В.В. Сверчков // Российская юстиция. 2002. № 10.
8. Стеничкин Г. А. Гуманистическое значение отсрочки отбывания наказания беременным женщинам и женщинам, имеющим малолетних детей // Черные дыры в Российском законодательстве. № 2.2003.
9. Спасенников Б.А. Освобождение от наказания в связи с психическим расстройством // Российская юстиция. N 4. 2003. // Справочная правовая система ГАРАНТ.
10. Ткачевский Ю.М. Освобождение от наказания в связи с болезнью. // Законодательство. N 10.2000.
11. Петин И.А. Вопросы освобождения от уголовной ответственности и наказания. М., 2005.

ԹԵՄԱ 10. ՀԱՄԱՆԵՐՈՒՄ, ՆԵՐՈՒՄ, ԴԱՏՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

(1ժամ դասախոսություն)

1. Համաներում. հասկացությունը, տեսակները, կիրառման առանձնահատկությունները, քրեաիրավական հետևանքները: 2. Ներում. հասկացությունը, կիրառման

առանձնահատկությունները, քրեաիրավական հետևանքները: 3. Դատվածություն. հասկացությունը, էությունը, քրեաիրավական նշանակությունը, դատվածության մարում և հանում, դատվածության մարման ժամկետի ընդհատում, դատվածությունը մարելու և հանելու քրեաիրավական հետևանքները:

Հարցեր 1-3 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 1-3 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը և ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի նախադեպային որոշումներին՝ համաներման վերաբերյալ (Հ. Կարապետյանի վերաբերյալ, ՎԲ-341/06, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, էջեր 23-29; Գ.Ղազարյանի վերաբերյալ որոշում, ՏԳ/0088/01/11, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 16-27, Գ.Առաքելյանի վերաբերյալ որոշում, ԿԳ-1/0040/01/11, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 147-156, Թ.Գևորգյանի վերաբերյալ որոշում, ԼԳ/0203/01/11, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 248-256, Ս.Սուլյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԷԳ/0026/12/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 284-289, Հ.Ամիրխանյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԿԳ/0067/01/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 4, էջեր 367-375, Հ.Հովհաննիսյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԷԳ/0063/13/12, ՀՀ Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 3, էջեր 677-693):

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Антонов А.Г. К вопросу о судимости при освобождении от наказания // Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление. 2005. № 4.
2. Гришко А.Я. Помилование осужденных в России. М., 2005.

3. Гришко А .Я. Амнистия и помилование Текст.: монография /А.Я. Гришко Рязань: Академия права и управления Федеральной службы исполнения наказаний, 2006.
4. Кукушкина О.Ю. Роль амнистии в правовом государстве // Российский следователь. № 3. 2001.
5. Спицин В. Особенности правового регулирования помилования в ряде зарубежных стран // Закон и право. № 7.2003.
6. Сотников С.А. Амнистия в уголовном праве России: монография, Проспект, 2010
7. Понятовская Т.Г., Шаутаева Г.Х. Правовое значение судимости. Ижевск 2003.

ԹԵՄԱ 11. ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԲՆՈՒՅԹԻ ՀԱՐԿԱԴՐԱՆՔԻ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

(1 ժամ դասախոսություն)

1. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը, կիրառման հիմքը, անձանց շրջանակը, որոնց նկատմամբ կարող են կիրառվել բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ, կիրառման ընթացակարգի առանձնահատկությունները:
 2. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների նշանակումը, փոփոխումը, դադարեցումը
 3. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների տեսակները. հոգեբույժի մոտ արտահիվանդանոցային հսկողություն և հարկադիր բուժում, հոգեբուժական կազմակերպությունների ընդհանուր հսկողության հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում, հոգեբուժական հիվանդանոցի հատուկ տիպի հոգեբուժական բաժանմունքում հարկադիր բուժում:

Հարցեր 1-3 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարցեր 1-3 – Ինքնուրույն աշխատանք – ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը, ՀՀ վճռաբեկ դատարանի (Հ.Շուքուրյանի վերաբերյալ որոշում, ԵԶԲԳ/0350/01/08, Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 2, էջփր 521-531) և ՄԻԵԴ նախադեպային որոշումներին (Տրայցե Ստոյանովսկին ընդդեմ Մակեդոնիայի, 22.10.2009, Լ.Բ.-ն ընդդեմ Բելգիայի, 02-10-2012. X –ն ընդդեմ Ֆինլանդիայի, 03.07.2012):

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:

4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Батанов, А.Н. Принудительные меры медицинского характера в уголовном праве России / Батанов А.Н., Друзин А.И., Рагулина А.В., Чучаев А.И. - Ульяновск: УлГУ, 2002.
2. Волков В.Н. Судебная психиатрия. М., 2001.
3. Гатауллин, В., Шагеева, Р. Принудительные меры медицинского характера в уголовном законодательстве зарубежных стран / В. Гатауллин, Р. Шагеева // Законность, 2004. - №10
4. Голоднюк, М.Н. Некоторые вопросы применения принудительных ф мер медицинского характера // Уголовное право, 2001. - №4.
5. Достовалов, С. Цели применения принудительных мер медицинского характера // Законность, 2000. - №1.
6. Козаченко, И.Я., Спасенников, Б.А. Вопросы уголовной ответственности и наказания лиц, страдающих психическими расстройствами, не исключающими вменяемости / И.Я. Козаченко, Б.А. Спасенников // Государство и право, 2001. - №5.
7. Колмаков, П.А. Особенности прокурорского надзора по делам о применении принудительных мер медицинского характера: Учебное пособие. — Сыктывкар: Сыктывкарский ун-т, 2001.
8. Колмаков, П. Понятие и сущность принудительных мер медицинского характера // Уголовное право, 2003, №3
9. Колмаков, П.А. Проблемы правового регулирования принудительных мер медицинского характера. - Сыктывкар: Сыктывкарский ун-т. - 2001.
10. Колмаков, П.А. Сущность, цели и виды принудительных мер медицинского характера: Учебное пособие. - Сыктывкар, 1999.
11. Назаренко Г.В. Принудительные меры медицинского характера: Учеб. пособие. -М.: Дело, 2003.

ԹԵՄԱ 12. ԱՆՉԱՓԱՀԱՍՆԵՐԻ ՔՐԵԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՊԱՏԺԻ

ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

(2 ժամ դասախոսություն)

1. Անչափահասների քրեական պատասխանատվության և պատժի հետ կապված ընդհանուր հարցեր: 2. Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակները՝ տուգանք, հանրային աշխատանքներ, կալանք, ազատազրկում որոշակի ժամկետով: 3. Անչափահասների նկատմամբ պատժի նշանակման առանձնահատկությունները: 4. Դատարարակչական բնույթի հարկադրանքի

միջոցները՝ նախազգուշացում, ծնողների կամ նրանց փոխարինող անձնաց կամ տեղական ինքնակառավարման կամ դատապարտյալի վարքագծի նկատմամբ վերահսկողություն իրականացնող իրավասու մարմնի հսկողությանը հանձնելը, պատճառված վնասը հարթելու պարտականություն դնելը, ժամանցի ազատության սահմանափակում: 5. Պատժից ազատելը հատուկ ուսումնադաստիարակչական կամ բժշկական-դաստիարակչական հաստատությունում տեղավորելու միջոցով: 6. Անչափահասներին պատժից պայմանական վաղաժամկետ ազատելու առանձնահատկությունները: 7. Վաղեմության ժամկետները անչափահասների կողմից հանցանք կատարելու դեպքում: 8. Անչափահասների կողմից կատարված հանցանքների համար դատվածության հաշվարկման առանձնահատկությունները:

Հարցեր 1-8 – Անցկացվում է դասախոսություն՝ ուսանողների ուշադրությունը խնդրահարույց հարցերի վրա բնեռելով:

Հարց 1-8 – Ինքնուրույն աշխատանք. ուսանողները ծանոթանում են թեմային վերաբերող գրականությանը:

Թեմային վերաբերող պարտադիր գրականություն

1. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով):
2. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
3. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2006-2008 թ, Հատոր 2, 2009-2010թ., Հատոր 3, 2010-2012թ, Հատոր 4, 2012թ:
4. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Թեմային վերաբերող լրացուցիչ գրականություն

1. Андрюхин Н. Г. Дифференциация уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних :Состояние и перспективы. Всероссийский научно-исследовательский институт МВД России, 2004.
2. Бухаров А.О. Особенности уголовной ответственности несовершеннолетних. Шадринский Дом Печати, 2009
3. Волошин В.М. Некоторые проблемы дифференциации уголовного наказания несовершеннолетних//Российский судья. 2008. № 2
4. Дядькин Д. Правила учета несовершеннолетнего-возраста подсудимого при назначении наказания//Уголовное право: 2006. № 6.

5. Ибрагимова А.М. Проблемы реализации мер уголовно-правового воздействия в отношении несовершеннолетних // Современное право. 2005. №6.
6. Коновалова И.А. Международные стандарты, принципы и нормы в области предупреждения правонарушений несовершеннолетних и их внедрение в российское законодательство // Адвокат. 2008. № 2
7. Маркунцов С.А. Осознание уголовно-правовых запретов в структуре уголовной ответственности несовершеннолетних. Издательство: Юриспруденция, 2010 г.
8. Папкина Т.П. Международные стандарты и нормы ООН в области предупреждения правонарушений несовершеннолетних // Российский следователь. 2004. № 10.
9. Черненко И.В. Уголовная ответственность несовершеннолетних по законодательству зарубежных государств // Актуальные проблемы права: Сборник трудов научной конференции вузов России, поев. 30-летию юрид. фак-та КемГУ. Кемерово, 2004. Т. 2.
10. Тетюев С.В. Перспективы развития действующего законодательства о производстве по уголовным делам в отношении несовершеннолетних // Вопросы ювенальной юстиции. 2006. № 4.
11. ՄԱԿ-ի նվազագույն ստանդարտ կանոնները անչափահասների նկատմամբ արդարադատություն իրականացնելու վերաբերյալ (Պեկինյան կանոններ) 29.11.1985.
12. Council of Europe Convention on Contact concerning Children (2003).
13. European Convention on the Exercise of Children's Rights (1996).
14. UN Guidelines on the Administration of Juvenile Justice: the "Vienna Guidelines", ECOSOC Resolution 1997/30 (1997).
15. UN Standard Minimum Rules for Non-Custodial Measures: The Tokyo Rules.
16. United Nations Convention on the Rights of the Child (1989).
17. United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency ("The Riyadh guidelines", 1990).

Եզրափակիչ քննության հարցաշար

1. Հանցագործության փուլերի հասկացությունը:
2. Ձևական և հատած հանցակազմերում հանցագործության փուլերի հիմնախնդիրը:
3. Հանցագործության նախապատրաստություն. հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները:
4. Հանցափորձ. հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները, տեսակները: Հանցափորձի պատժելիությունը:
5. Ավարտված հանցագործություն. օրենսդրական ձևակերպումը, թերությունները:
6. Հանցագործությունից կամովին հրաժարվելը. հասկացությունը, պայմանները:
7. Չավարտված հանցափորձի փուլում կամովին հրաժարվելու հիմնախնդիրը:
8. Հանցագործությունից կամովին հրաժարվելու դեպքում անձի քրեական պատասխանատվության հարցը:

9. Հանցակցության հասկացությունը, օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշները:
10. Երկու կամ ավելի անձանց մասնակցությունը, համատեղությունը և պատճառական կապը որպես հանցակցության օբյեկտիվ հատկանիշներ:
11. Հանցակցի դիտավորության բովանդակությունը:
12. Հանցակիցների միջև փոխադարձ սուբյեկտիվ կապը որպես հանցակցության սուբյեկտիվ հատկանիշ:
13. Հանցագործությանը հանցակցելու դեպքում դիտավորության տեսակի խնդիրը:
14. Հանցակիցների տեսակները, դրանք միմյանցից սահմանազատելու չափանիշը ըստ ՀՀ քրեական օրենսգրքի:
15. Հանցագործության կատարողը. հասկացությունը, տեսակները, համակատարում:
16. Հանցագործության դրդիչ. հասկացությունը, արարքի որակման առանձնահատկությունները:
17. Հանցագործության կազմակերպիչ. հասկացությունը, արարքի որակման առանձնահատկությունները:
18. Հանցագործության օժանդակող. հասկացությունը, տեսակները, արարքի որակման առանձնահատկությունները:
19. Հանցակցության ձևերը ըստ օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ հատկանիշների:
20. Մի խումբ անձանց, կազմակերպված խմբի և հանցավոր համագործակցության կողմից հանցանքը կատարելու հասկացությունը, առանձնահատկությունները:
21. Հանցավոր համագործակցություն կամ կազմակերպված խումբ ստեղծած կամ դրանք ղեկավարող անձի, ինչպես նաև դրանց մասնակիցների քրեական պատասխանատվության հարցերը:
22. Հանցակիցների քրեական պատասխանատվության առանձնահատկությունները. կատարողի արարքի խափանում, «չհաջողված» հանցակցություն, ծանրացնող հանգամանքների մեղսագրում, հատուկ սուբյեկտով հանցագործություններում հանցակցություն, հանցագործության սուբյեկտիվ հատկանիշների մեղսագրում, հանցագործության սուբյեկտը բնութագրող ծանրացնող հանգամանքների մեղսագրում, հանցակցի սահմանազանցում:
23. Հանցակիցների արարքների որակման առանձնահատկությունները քանակական և որակական սահմանազանցման դեպքերում:
24. Առնչակցություն. հասկացությունը, տեսակները, քրեաիրավական նշանակությունը:
25. Հանցագործությունների բազմակիության հասկացությունը, սահմանազատումը եզակի հանցագործության բարդ ձևերից (տևող, շարունակվող, բաղկացական, մեղքի երկու ձևով կատարվող):
26. Հանցագործությունների համակցություն. հասկացությունը, տեսակները:
27. Հանցագործությունների ռեցիդիվ. հասկացությունը, տեսակները, քրեաիրավական նշանակությունը:
28. Քրեաիրավական նորմերի մրցակցություն. հասկացությունը, տեսակները, որակման առանձնահատկությունները:

29. Արարքի հանցավորությունը բացառող հանգամանքների հասկացությունը, քրեաիրավական էությունը, տեսակները:
30. Անհրաժեշտ պաշտպանության հասկացությունը:
31. Անհրաժեշտ պաշտպանության ժամանակ ոտնձգությանը վերաբերող իրավաչափության պայմանները (հանրային վտանգավորությունը, առկայությունը, իրական լինելը):
32. Անհրաժեշտ պաշտպանության ժամանակ պաշտպանությանը վերաբերող իրավաչափության պայմանները:
33. Անհրաժեշտ պաշտպանության սահմանազանցում:
34. Հանցանք կատարած անձին բռնելիս վնաս պատճառելը. հասկացությունը, էությունը:
35. Հանցանք կատարած անձին բռնելու հիմքերին վերաբերող իրավաչափության պայմանները:
36. Հանցանք կատարած անձին բռնելու ընթացքում իրականացվող գործողություններին վերաբերող իրավաչափության պայմանները:
37. Հանցանք կատարած անձին բռնելու միջոցների սահմանազանցում:
38. Ծայրահեղ անհրաժեշտության հասկացությունը:
39. Ծայրահեղ անհրաժեշտության ժամանակ սպառնացող վտանգին վերաբերող իրավաչափության պայմանները:
40. Ծայրահեղ անհրաժեշտության ժամանակ վտանգը վերացնելու միջոցներին վերաբերող իրավաչափության պայմանները:
41. Հիմնավորված ռիսկ. հասկացությունը, իրավաչափության պայմանները, սահմանազատումը ծայրահեղ անհրաժեշտությունից:
42. Հրաման կամ կարգադրություն կատարելը. հասկացությունը, իրավաչափության պայմանները:
43. Ֆիզիկական կամ հոգեկան հարկադրանք. հասկացությունը, էությունը, իրավաչափության պայմանները:
44. Արարքի հանցավորությունը բացառող այլ հանգամանքներ (տուժողի համաձայնություն, մասնագիտական գործառույթների իրականացում, սեփական իրավունքի իրականացում, օրենքի պահանջի կատարում):
45. Պատժի հասկացությունը, տարրերը, պատժի տարբերությունը պետական հարկադրանքի այլ միջոցներից:
46. Պատժի նպատակները. հատուցումը կամ մեղքը քավելը որպես պատժի նպատակ, դրա վերաբերյալ առկա տեսակետները, սոցիալական արդարության վերականգնումը որպես պատժի նպատակ, դատապարտյալին ուղղելը որպես պատժի նպատակ, հանցագործությունների կանխումը որպես պատժի նպատակ (ընդհանուր կանխում և հատուկ կանխում):
47. Պատժի համակարգի հասկացությունը:
48. Պատժի տեսակները. հիմնական և լրացուցիչ պատիժներ, ընդհանուր և հատուկ պատիժներ, ազատազրկման հետ կապված և ազատազրկման հետ չկապված պատիժներ:

49. Տուգանք. հասկացությունը, քրեաիրավական առանձնահատկությունները:
50. Որոշակի պաշտոններ զբաղեցնելու կամ որոշակի գործունեությամբ զբաղվելու իրավունքից զրկելը:
51. Հանրային աշխատանքներ:
52. Հատուկ կամ զինվորական կոչումից, կարգից, աստիճանից կամ որակավորման դասից զրկելը:
53. Գույքի բռնագրավում:
54. Կալանք:
55. Կարգապահական գումարտակում պահելը:
56. Ազատագրվում որոշակի ժամկետով:
57. Ցմահ ազատագրվում:
58. Պատիժ նշանակելու ընդհանուր սկզբունքները. օրինականության, պատժի անհատականացման, արդարության, մարդասիրության սկզբունքները, դրանց իրականացման առանձնահատկությունները:
59. Պատասխանատվությունը և պատիժը մեղմացնող հանգամանքներ. հասկացությունը, քրեաիրավական նշանակությունը:
60. Պատասխանատվությունը և պատիժը ծանրացնող հանգամանքները. հասկացությունը, քրեաիրավական նշանակությունը:
61. Օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելը. բացառիկ հանգամանքների էությունը, օրենքով նախատեսվածից ավելի մեղմ պատիժ նշանակելու դրսևորումները:
62. Պատիժ նշանակելը հանցանքների և դատավճիռների համակցությամբ:
63. Պատժի ժամկետները հաշվարկելը և պատիժը հաշվակցելը:
64. Պատիժը պայմանականորեն չկիրառելը. հասկացությունը, էությունը, փորձաշրջանի ընթացքում դատապարտյալի վարքագծի իրավական հետևանքները:
65. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելու հասկացությունը և տեսակները:
66. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը գործուն զոջալու դեպքում:
67. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը տուժողի հետ հաշտվելու դեպքում:
68. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը իրադրության փոփոխման դեպքում:
69. Քրեական պատասխանատվությունից ազատելը վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով:
70. Պատժից ազատելու հասկացությունը և տեսակները:
71. Պատիժը կրելուց պայմանական վաղաժամկետ ազատելը. հասկացությունը, էությունը, պատժի չկրած մասի ընթացքում անձի վարքագծի քրեաիրավական հետևանքները:
72. Պատժի չկրած մասն ավելի մեղմ պատժատեսակով փոխարինելը:
73. Հղի կանանց կամ մինչև երեք տարեկան երեխա ունեցող անձանց պատիժը կրելը հետաձգելը կամ պատժից ազատելը:
74. Պատժից ազատելը ծանր հիվանդության հետևանքով:

75. Պատժից ազատելը մեղադրական դատավճռի վաղեմության ժամկետն անցնելու հետևանքով:
76. Պատժից ազատելն արտակարգ հանգամանքների հետևանքով:
77. Համաներում. հասկացությունը, տեսակները, կիրառման առանձնահատկությունները, քրեաիրավական հետևանքները:
78. Ներում. հասկացությունը, կիրառման առանձնահատկությունները, քրեաիրավական հետևանքները:
79. Դատվածություն. հասկացությունը, էությունը, քրեաիրավական նշանակությունը, դատվածության մարում և հանում, դատվածության մարման ժամկետի ընդհատում, դատվածությունը մարելու և հանելու քրեաիրավական հետևանքները:
80. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների հասկացությունը, կիրառման հիմքը, անձանց շրջանակը, որոնց նկատմամբ կարող են կիրառվել բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ, կիրառման ընթացակարգի առանձնահատկությունները:
81. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների տեսակները:
82. Բժշկական բնույթի հարկադրանքի միջոցների նշանակումը, փոփոխումը, դադարեցումը:
83. Անչափահասների նկատմամբ նշանակվող պատժի տեսակները և դրանց նշանակման առանձնահատկությունները:
84. Դաստիարակչական բնույթի հարկադրանքի միջոցներ. հասկացությունը, էությունը, տեսակները, դրանց բովանդակությունը:

Հիմնական գրականություն

2. ՀՀ քրեական օրենսգիրք (ընդունված 2003թ. ապրիլի 18-ին (վերջին փոփոխություններով և լրացումներով)):
3. Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք (Ընդհանուր մաս), դասագիրք բուհերի համար, Երևան, 2012:
4. Հայաստանի Հանրապետության Վճռաբեկ դատարանի քրեական գործերով որոշումների ժողովածու, Հատոր 1, Երևան, 2009, Հատոր 2, 2010թ. Հատոր 3, 2012թ.
5. Խնդրագիրք Հայաստանի Հանրապետության քրեական իրավունք դասընթացի (Ընդհանուր մաս), Երևան, 2012թ.:

Լրացուցիչ գրականություն

1. ՀՀ օրենքը «Ոստիկանության մասին» 16.04.2001
2. ՄԱԿ-ի նվազագույն ստանդարտ կանոնները անչափահասների նկատմամբ արդարադատություն իրականացնելու վերաբերյալ (Պեկինյան կանոններ) 29.11.1985.
3. Авакян, Р. Добровольный отказ соучастника / Р. Авакян, Р. Мелконян // Прокурорская и следственная практика. 2003. № 1-2.
4. Агаев И. Совокупность преступлений: понятие виды и наказуемость 2003
5. Антонов, А.Г. Деятельное раскаяние / А.Г. Антонов. Кемерово: Кузбассвузиздат, 2002.
6. Антонов В.Ф. Крайняя необходимость в уголовном праве: Монография. М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. - 112 с.
7. Арямов А.А. Правомерное причинение вреда: Монография. Челябинск: Изд-во Татьяны Лурье, 2004. - 340 с.
8. Арямов А.А., Якунцов М.А. Вопросы теории и практики применения институтов необходимой обороны, крайней необходимости и причинения вреда при задержании лица, совершившего преступление: Челябинск: Изд-во Татьяны Лурье, 2004. - 208 с.
9. Арутюнов А. А. Институт соучастия: системный подход и проблемы квалификации. М., 2002.
10. Арутюнов А. Вопросы посредственного исполнительства при соучастии в преступлении// Адвокатская практика. 2002. - №2
11. Арутюнов А. А. Группа лиц по предварительному сговору или организованная группа?// Адвокат. 2002. - №4
12. Арутюнов А. А. Организованная преступность: понятие, проблемы квалификации и ответственности// Право и политика. Международный научный журнал. 2001. - №8. - С. 75.

13. Арутюнов А. Ошибки при квалификации содеянного группой лиц по предварительному сговору// Российская юстиция. 2001.
14. Арутюнов А. Проблемы ответственности соучастников преступления// Уголовное право. 2001. - №3.
15. Андрюхин Н. Г. Дифференциация уголовной ответственности и наказания несовершеннолетних :Состояние и перспективы. Всероссийский научно-исследовательский институт МВД России, 2004.
16. Антонов А.Г. К вопросу о судимости при освобождении от наказания // Уголовно-исполнительная система: право, экономика, управление. 2005. № 4.
17. Андреева В.Н., Дементьев С.К, Трахов А.И., Самвелян К.Р. Смертная казнь и пожизненное лишение свободы. — Краснодар : Юж. ин-т менеджмента, 2000.
18. Аликперов Х.Д. Освобождение от уголовной ответственности (уголовно-правовые аспекты). М., 2001.
19. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием//Законность. М., 1999. - № 5
20. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим//Законность. М., 1999. - № 6
21. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с изменением обстановки//Законность. М., 1999 . - № 7
22. Аликперов Х. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности//Законность. М., 1999. - № 8
23. Базаров Р.А., Михайлов К.В. Освобождение от уголовной ответственности и наказания / Р.А. Базаров, К.В. Михайлов. Челябинск, 2001.
24. Бездольный В.В. Применение сроков давности по делам о тяжких и особо тяжких преступлениях // Законность, 2010, № 8.
25. Баранов В.И. Назначение и исполнение наказания в виде пожизненного лишения свободы. — Уфа : Уфим. юрид. ин-т, 2000.
26. Бухаров А.О. Особенности уголовной ответственности несовершеннолетних. Шадринский Дом Печати, 2009
27. Битеев В., Мазин П., Пономарев Г, Крайняя необходимость и обоснованный риск в медицинских отношениях//Уголовное право. 2001.№3
28. Бабурин В. Современные проблемы уголовно-правового риска//Уголовное право №4.2005.Баулин Ю.В. Обстоятельства, исключающие преступность деяния. Харьков: 1991
29. Блинников В.А. Обстоятельства, исключающие преступность деяния, в уголовном праве России / Ставропольский гос. ун-т. Ставрополь, 2001.
30. Блинов А. Г. Уголовно-правовая охрана прав пациента: Учеб. пособие / Под ред. Б.Т. Разгильдиева; Саратовская государственная академия права. Саратов, 2004.
31. Безбородое Д.А. Подстрекательство к совершению преступления. Тюмень, 2000

32. Бытко Ю.И. Учение о рецидиве преступлений в российском уголовном праве. История и современность. Саратов: Изд-во Саратовск. гос. Академии права. 1998.
33. Бавсун М. В. Судейской усмотрение при назначении наказания и проблемы его ограничения в УК РФ // Журнал российского права. 2007. № 9
34. Благоев Е.В. Назначение наказания. Теория и практика. Ярославль, 2002.
35. Буранов Г.К. Отягчающие наказание обстоятельства в уголовном праве России. Ульяновск, 2002.
36. Базаров Р.А., Михайлов К.В. Освобождение от уголовной ответственности и наказания / Р.А. Базаров, К.В. Михайлов. Челябинск, 2001.
37. Бажанов М.И. Назначение наказания по совокупности преступлений и совокупности приговоров. Харьков, 1997.
38. Бриллиантов А.В. О системе уголовных наказаний. В кн.: Развитие теории наказания в уголовном и уголовно-исполнительном праве: Материалы научно-практического семинара. М.,: ВНИИ МВД России – 2000
39. Батанов, А.Н. Принудительные меры медицинского характера в уголовном праве России / Батанов А.Н., Друзин А.И., Рагулина А.В., Чучаев А.И. - Ульяновск: УлГУ, 2002.
40. Волков В.Н. Судебная психиатрия. М., 2001.
41. Виды соучастников в уголовном праве зарубежных стран// Уголовное право: стратегия развития в XXI веке. Материалы 4-й международной научно-практической конференции, 25-26 января 2007 г. / Отв. ред. А. И. Рарог. М., 2007.
42. Велиев С. А., Савенков А. В. Индивидуализация уголовного наказания М. : ИНФРА-М, 2005.
43. Винокуров В.Н. Правомерное причинение вреда в состоянии крайней необходимости: Монография / Сибирский юрид. ин-т МВД России.- Красноярск, 2001.
44. Волженкин Б. В. Некоторые проблемы соучастия в преступлениях со специальным субъектом// Уголовное право. 2000. - №1.
45. Вырастайкин, В. Добровольный отказ от преступления и явка с повинной// Российская юстиция. 2001. № 9.
46. Возжанникова И.Г. Рецидив как вид множественности преступленийИздательство: Контракт, 2014г.
47. Волошин В.М. Некоторые проблемы дифференциации уголовного наказания несовершеннолетних//Российский судья. 2008. № 2
48. Гришко Е. А. Организация преступного сообщества (преступной организации): уголовно-правовой и криминологический аспекты. М., 2001.
49. Гришко А.Я. Помилование осужденных в России. М., 2005.

50. Гришко А.Я. Амнистия и помилование Текст.: монография /А.Я. Гришко Рязань: Академия права и управления Федеральной службы исполнения наказаний, 2006.
51. Гатауллин, В., Шагеева, Р. Принудительные меры медицинского характера в уголовном законодательстве зарубежных стран / В. Гатауллин, Р. Шагеева // Законность, 2004. - №10
52. Голоднюк, М.Н. Некоторые вопросы применения принудительных ф мер медицинского характера // Уголовное право, 2001. - №4.
53. Головкин Л.В. Освобождение от уголовной ответственности и освобождение от уголовного преследования: соотношение понятий // Гос-во и право.- 2000.- № 6
54. Давыдова Е.В., Кибальник А.Г., Соломоненко И.Г. Примирение с потерпевшим в уголовном праве. Ставрополь: 2002.
55. Достовалов, С. Цели применения принудительных мер медицинского характера // Законность, 2000. - №1.
56. Давыдов А., Малков В. Неоднократность преступлений и ее уголовно-правовое значение // Российская юстиция. 2000. № 1.
57. Досаева Г. С. Множественность преступлений в уголовном праве России: историко-правовой анализ. Ростиздат, 2011
58. Деление соучастников на виды // Известия высших учебных заведений. Правоведение. 2007. № 5.
59. Дядькин Д.С. Соучастие в преступлении. Монография. - М., 2004.
60. Дядькин Д. Правила учета несовершеннолетнего-возраста подсудимого при назначении наказания//Уголовное право: 2006. № 6.
61. Дядькин Д.С. Теоретические основы назначения уголовного наказания: алгоритмический подход. Юридический центр Пресс, 2006 г.
62. Дуюнов В. К. Проблемы уголовного наказания в теории, законодательстве и судебной практике / В. К. Дуюнов. М. : Норма, 2000.
63. Дзигарь А.И. Уголовные наказания: эволюция и перспективы. Краснодар, 2001.
64. Дуюнов В. К., Цветинович А. Л. Дополнительные наказания. Теория и практика. М. : Юрид. лит., 2001
65. Дементьев С., Шевченко А. Условно-досрочное освобождение по совокупности преступлений и приговоров. // Уголовное право. № 4. 2002.
66. Дементьев С.И. Условно-досрочное освобождение и замена неотбытой части наказания более мягким видом наказания. Избранные труды. Краснодар, 2004.
67. Дуюнов В.К. Освобождение от уголовной ответственности и уголовного наказания. Тольятти, 2001
68. Детков М.Г.: Лишение свободы как мера уголовного наказания: система и содержание. Москва, 2011.
69. Ермакова Т.Н. Некоторые проблемные вопросы разграничения форм соучастия // Российский следователь. № 14, 2007.

70. Егоров С., Тычинский В. Зарубежный опыт исполнения наказания в виде обязательных работ //Ведомости УИС, 2004, № 5.
71. Ендольцева А.В. Институт освобождения от уголовной ответственности: проблемы и пути их решения. ЮНИТИ-ДАНА, 2012.
72. Зуев В.Л. Необходимая оборона и крайняя необходимость. Вопросы квалификации и судебно-следственной практики. М.: Кросна-Лекс, 1996.
73. Звечаровский И.Э. Добровольный отказ от доведения преступления до конца. Юридический центр Пресс, 2008 г.
74. Звечаровский И.Э. Назначение более мягкого наказания, чем предусмотрено за данное преступление. Издательство: ЮНИТИ-ДАНА; Закон и право, 2012 г.
75. Зубкова В.И. Уголовное наказание и его социальная роль: теория и практика. М.: Норма, 2002.
76. Иванов В. А. Проблемы назначения наказания при рецидиве преступлений.- Челябинск, 2001
77. Ищенко А.В. Назначение наказания по уголовному праву Российской Федерации. М., 2002.
78. Ижаева Ш.М. Освобождение от уголовной ответственности в связи с деятельным раскаянием Новые грани познания: Сборник научно-исследовательских работ. Выпуск 2 / Ред. Б.Р. Гочияев.-М., 2004
79. Иванов В. Ф. Система и виды наказаний. Учебное пособие. Саратов, 2000.
80. Иногамова-Хегай Л. В. Конкуренция уголовно-правовых норм при квалификации преступлений. Учебное пособие. М., 2002.
81. Ибрагимова А.М. Проблемы реализации мер уголовно-правового воздействия в отношении несовершеннолетних // Современное право. 2005. №6.
82. Леонова Т.Ю., Рабаданов А.С. Необходимая оборона и иные обстоятельства, исключаяющие преступность деяния. М., 2012.
83. Ёїїàøáí êî Ĩ . Æ. Æââââí èà â óâîî êîîîîáî ï ðââîî . Ó-âáí îâ ïîîîâèà. Ĩ ., 2009.
84. Лемперт. И. Н. Некоторые вопросы назначения наказания в виде штрафа// Уголов. право и современность. 2000 . Вып. 4.
85. Лопашенко Н.А.:Конфискация имущества. Москва, 2012.
86. Лядов Э.В. К вопросу об исполнении наказания в виде обязательных работ // Законы России: опыт, анализ, практика. 2007. № 3.
87. Качалов В. В. Соотношение принципов акцессорности и самостоятельности ответственности соучастников преступления по российскому уголовному праву// Уголовное право. 2005.
88. Êîîâèèâ Ĩ . Æ. Óâîî êîîîîáî ï ðââîî . Ĩ àùàÿ ÷âîîü, Ĩ ., 2007.
89. Êóâðÿâüââ Æ.Ĩ . Ĩ àùàÿ óâîî ðèÿ êââèèòèèâèèè ï ðâîîóîî êâí êè. Ĩ ., 1972.
90. Êóâèèîîâ Æ.Æ. Ĩ áó-í ùâ îîîîîâî êââèèèòèèâèèè ï ðâîîóîî êâí êè. Ĩ ., 1984.
91. Козлов А.П. Учение о стадиях преступления. СПб.: Издательство «Юридический центр Пресс», 2002.
92. Козлов А.П. Неоконченное преступление: Учеб. пособие. Красноярск: 1999.

93. Ковалев, М.И. Соучастие в преступлении / М.И. Ковалев. Екатеринбург: УрГЮА, 1999.
94. Козлов, А.П. Соучастие: традиции и реальность / А.П. Козлов. -Красноярск: Красноярский университет, 2000.
95. Козлов А.П. Понятие единичного преступления // Проблемы уголовной ответственности и наказания. Сборник статей. Красноярск: Изд-во Красноярск, ун-та, 1995.
96. Корнеева А.В. Теоретические основы квалификации преступлений: учеб. пособ. М.: Изд-во Проспект, 2006.
97. Кадников Н.Г. Квалификация преступлений и вопросы судебного толкования. Теория и практика. М.: Юриспруденция, 2009
98. Кадников Н.Г. Обстоятельства, исключающие преступность деяния: Учеб. пособие. М.: 1998.
99. Карганова Б. Место штрафа в системе наказаний по УК РФ // Уголовное право. 2003. №4.
Кизилов А. Ю. Смертная казнь: апология / А. Ю. Кизилов. М. : Юрид. лит., 2003.
100. Карабанов А. Л. Назначение уголовного наказания в виде ограничения по военной службе // Труды юридического факультета Северо-Кавказского государственного технического университета: Сборник научных трудов. Выпуск 13. - Ставрополь: СевКавГТУ, 2006.
101. Крылова Е.С. Категории осужденных, к которым может быть применено наказание в виде лишения права занимать определенные должности// Проблемы законности и правопорядка в российском обществе: Сборник научных трудов. - Казань: Казанский юридический институт МВД России, 2001
102. Козаченко, И.Я., Спасенников, Б.А. Вопросы уголовной ответственности и наказания лиц, страдающих психическими расстройствами, не исключающими вменяемости / И.Я. Козаченко, Б.А. Спасенников // Государство и право, 2001. - №5.
103. Колмаков, П.А. Особенности прокурорского надзора по делам о применении принудительных мер медицинского характера: Учебное пособие. — Сыктывкар: Сыктывкарский ун-т, 2001.
104. Колмаков, П. Понятие и сущность принудительных мер медицинского характера // Уголовное право, 2003, №3
105. Колмаков, П.А. Проблемы правового регулирования принудительных мер медицинского характера. - Сыктывкар: Сыктывкарский ун-т. - 2001.
106. Колмаков, П.А. Сущность, цели и виды принудительных мер медицинского характера: Учебное пособие. - Сыктывкар, 1999.
107. Крылова Е.С. Вопросы применения наказания в виде лишения права занимать определенные должности или заниматься определенной деятельностью/ Теория и практика применения права и вопросы борьбы с

- преступностью: Материалы итоговой научно-практической конференции. Казань: Казанский юридический институт МВД России, 2000
108. Кибальник А.Г. Обстоятельства, исключаящие преступность деяния. М., 2009
109. Кашепов В.П. Уголовно-правовая квалификация совокупности преступлений // Комментарий судебной практики. Вып. 12. М.: Юр. лит., 2006.
110. Курганов С.И. Наказание: уголовно-правовой, уголовно-исполнительный и криминологический аспекты. - М.: Велби, Проспект, 2008.
111. Кузнецова Н.В. Судебное рассмотрение уголовных дел о множественности преступлений. Ижевск, 2001.
112. Кукушкина О.Ю. Роль амнистии в правовом государстве // Российский следователь. № 3. 2001.
113. Кондалов А.Н. Условное осуждение и его испытательный срок // Вестник Волжского университета им В.Н. Татищева. Серия: Юриспруденция. Вып. 5.- Тольятти, 1999.
114. Кругликов Л. Л., Васильевский А. В. Дифференциация ответственности в уголовном праве. СПб.: Юридический центр Пресс, 2003
115. Коновалова И.А. Международные стандарты, принципы и нормы в области предупреждения правонарушений несовершеннолетних и их внедрение в российское законодательство // Адвокат. 2008. № 2
116. Меркурьев В.В. Состав необходимой обороны. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004
117. Маликов Б.З. Лишение свободы в России. Теоретико-правовые проблемы сущности и целей наказания. Саратов : Саратов. юрид. ин-т МВД России, 2001
118. Маликов Б.З., Плешин Ю.В. Изоляция осужденных к лишению свободы : проблемы правового выражения и реализации. — Самара, Самар. юрид. ин-т ФСИН России, 2006
119. Мартыненко Э. В. Достоинства и недостатки конфискации имущества как иной меры уголовно-правового характера // Рос. следователь. 2009. № 16.
120. Михлин А. Исполнение наказаний, не связанных с лишением свободы // Российская юстиция. 1997. № 6.
121. Малков В.П. О совершенствовании правового регулирования условий применения штрафа как уголовного наказания // Проблемы теории и практики правового регулирования: Сборник трудов. Самара, 2000.
122. Малин П.М. Уголовно-правовые и уголовно-исполнительные проблемы условно-досрочного освобождения от отбывания наказания в виде лишения свободы. Краснодар, 2001.
123. Малков В.П. Ответственность граждан, освобожденных от отбывания наказания по болезни. // Российская юстиция. N 6. 2001.
124. Маркунцов С.А. Осознание уголовно-правовых запретов в структуре уголовной ответственности несовершеннолетних. Издательство: Юриспруденция, 2010 г

125. Малиновский А.А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права. М.: Междунар. отношения, 2002
126. Мондохонов А.Н. Соучастие в преступной деятельности. Москва 2006
127. Мицкевич А.Ф. Уголовное наказание: понятие, цели и механизмы действия. Юрид.центр Пресс, 2005.
128. Назаренко Г. В., Ситникова А. И. Неоконченное преступление и его виды: Монография. М.: Ось 89, 2003.
129. Малков В.П. Чернова Т.Г. Совокупность приговоров и применение наказания (вопросы законодательного регулирования, теории и практики). Казань: Изд-во «Таглитмат» ИЭУиП. 2003.
130. Мясников О. А. Смягчающие и отягчающие наказание обстоятельства в теории, законодательстве и судебной практике. М.: ООО Издательство «Юрлитинформ», 2002.
131. Мясников О. Индивидуализация наказания с учетом смягчающих обстоятельств // Рос. юстиция. 2002. № 9.
132. Мясников О. О смягчающих наказание обстоятельствах, не указанных в законе // Рос. юстиция. 2001. № 4.
133. Назаренко Г.В. Принудительные меры медицинского характера: Учеб. пособие. -М.: Дело, 2003.
134. Непомнящая Т.В. Назначение уголовного наказания: теория, практика, перспективы. СПб., 2006.
135. Непомнящая Т.В., Степашин В.М. Проблемы назначения наказания. Издательство Омского государственного университета им. Ф.М. Достоевского, 2011 г.
136. Орехов В.В. Необходимая оборона и иные обстоятельства, исключающие преступность деяния. СПб.: Издательство "Юридический центр Пресс", 2003.
137. Орлов В.Н. Уголовное наказание: понятие, цели, система, объекты и субъекты. М., 2011.
138. Орешкина Т. Физическое или психическое принуждение как обстоятельство, исключающее преступность деяния // Уголовное право. 2000. № 1.
139. Освобождение от уголовной ответственности// Курс российского уголовного права. Общая часть/ под ред. В.Н. Кудрявцева, А.В. Наумова. М.: Спарк, 2001.
140. Рабаданов А.С. Необходимая оборона и причинение вреда при задержании лица, совершившего преступление. Саратов, 2000.
141. Решетников А. . Ю. Покушение на преступление: проблемы квалификации и наказуемость. ТвГУ, 2008.
142. Рагулин А. Проблемы применения конфискации имущества в уголовном праве // Уголовное право. 2007. № 1.
143. Рябова Л.В. Арест как вид уголовного наказания: уголовно-правовые и уголовно-исполнительные аспекты. Ставрополь, 2009.
144. Павлухин А. Н. Виды и ответственность соучастников преступления. Закон,

2007

145. Пархоменко С.В. Деяния, преступность которых исключается в силу социальной полезности и необходимости. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2004.
146. Пархоменко С.В. Обстоятельства, исключающие преступность деяния, в отечественном и в зарубежном уголовном законодательстве: Учебное пособие- Иркутск : ИЮИ ГП РФ, 2003.
147. Плешаков А.М. Шкабин Г.С. Крайняя необходимость как обстоятельство, исключающее преступность деяния: Рязань: 2005.
148. Питецкий, В.В. Добровольный отказ соучастников преступления // Российская юстиция. 2000. - № 10.
149. Понятовская Т.Г., Шаутаева Г.Х. Правовое значение судимости. Ижевск 2003.
150. Папкина Т.П. Международные стандарты и нормы ООН в области предупреждения правонарушений несовершеннолетних // Российский следователь. 2004. № 10.
151. Плотников А.И. Соучастие в преступлении: спорные вопросы // Lex Russica. Научные труды МГЮА. № 3, 2007.
152. Плиско, Р. К. Освобождение от уголовной ответственности в связи с примирением с потерпевшим. Бизнес в законе № 2 / 2009.
153. Плужников А.В. Проблемы соучастия общих и специальных субъектов // Закон и право. № 9, 2007.
154. Пушкин А. Принципы акцессорной и самостоятельной ответственности соучастников преступления // Законность. 2001. № 3.
155. Петин И.А. Вопросы освобождения от уголовной ответственности и наказания. М., 2005.
156. Сабитов Р. А., Зотов Е. Л. Юридическая природа и проблемы уголовно-правовой регламентации конфискации имущества // Юридическая теория и практика. 2007. № 1(3).
157. Самылина И. Рецидив преступлений: проблемные вопросы квалификации и назначения наказания / И. Самылина // Российская юстиция. 2002. № 6
158. Ситникова А.И. Приготовление к преступлению и покушение на преступление. М.: Ось-89, 2006 г.
159. Скорилкина Н, Коломинский П. Значение уголовно-правового института задержания лица, совершившего преступление в практической деятельности органов внутренних дел // Уголовное право, 2000, № 4.
160. Смирнова Л.Н. Уголовно-правовое регулирование задержания лица, совершившего преступление. СПб.: Юрид. центр Пресс, 2005
161. Скорилкин, Н. Добровольный отказ на стадии оконченного покушения на преступление // Законность. 2002. -№5
162. Сагунян В.М. Цели уголовного наказания и их реализация как единая система: Белгород, 2012

163. Спицин В. Особенности правового регулирования помилования в ряде зарубежных стран // Закон и право. № 7.2003.
164. Сотников С.А. Амнистия в уголовном праве России: монография, Проспект, 2010
165. Становский М.Н. Назначение наказания. СПб 1999.
166. Степашин В.М. Специальные правила назначения наказания. Издательство ОмГУ 2011.
167. Сверчков В.В. Пределы условно-досрочного освобождения от отбывания наказания / В.В. Сверчков // Российская юстиция. 2002. № 10.
168. Сагитдинова З.И. Институт освобождения от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности нуждается в совершенствовании // Соискатель. 2004. № 1.
169. Савкин А.В. Теоретические и правовые проблемы деятельного раскаяния в преступлении. М., 2002.
170. Сверчков В.В. Освобождение от уголовной ответственности в связи с истечением сроков давности. // Журнал российского права. 2000. №2.
171. Стеничкин Г. А. Гуманистическое значение отсрочки отбывания наказания беременным женщинам и женщинам, имеющим малолетних детей // Черные дыры в Российском законодательстве. № 2.2003.
172. Спасенников Б.А. Освобождение от наказания в связи с психическим расстройством // Российская юстиция. N 4. 2003. // Справочная правовая система ГАРАНТ.
173. Хамитов Р. Н. Специальные правила назначения наказания. Казань, 2001 Уголовный кодекс ФРГ. / Пер. с нем. М.: Изд-во «Зерцало-М», 2001.
174. Уголовный кодекс Франции. / Под. ред. Л.В. Головки, перевод Н.Е. Крыловой. СПб., 2002.
175. Уголовный кодекс Швейцарии / Научное редак., пред. и перевод с немец, к.ю.н. А.В. Серебренниковой. СПб.: Юридич. центр Пресс, 2002
176. Уголовный кодекс Испании / под ред. и с предисл. Н. Ф. Кузнецовой и Ф. М. Решетникова. М.: ЗЕРЦАЛО, 1998.
177. Óäî ëî äî î ä ääî. Î áùàÿ ÷ àñòü. Èçä. ÈÏ ÔÐÀ Ì – Í î ðî à. Ì ., 1997.
178. Óäî ëî äî î ä ääî. Î áùàÿ ÷ àñòü: Ó÷ááí èê / Ï î ä äää. Â.Í . Ï àððàøäää. Ì ., 1999.
179. Шарапов Р.Д. Физическое насилие в уголовном праве. СПб., 2001
180. Шкредова Э. Г. Множественность преступлений Юрлитинформ, 2011
181. Щепельков В. Проблемы конструирования института множественности преступлений. // Уголовное право. 2001 - №2
182. Тетюев С.В. Перспективы развития действующего законодательства о производстве по уголовным делам в отношении несовершеннолетних // Вопросы ювенальной юстиции. 2006. № 4.
183. Ткачевский Ю.М. Освобождение от наказания в связи с болезнью. // Законодательство. N 10.2000.

184. Чучаев А. И. Цели наказания в советском уголовном праве / А. И. Чучаев. М. : ВТОЗИ, 1989
185. Черненко И.В. Уголовная ответственность несовершеннолетних по законодательству зарубежных государств // Актуальные проблемы права: Сборник трудов научной конференции вузов России, поев. 30-летию юрид. факта КемГУ. Кемерово, 2004. Т. 2.
186. Якубов А.Е. Сроки давности в уголовном праве // Законность, 2010, №8.
187. Wayne R. LaFave. Criminal Law. Fifth edition. St.Paul, Minn.: West/Thomson, 2010.
188. Peter Wahlgren. Criminal Law. Stockholm, 2009.
189. Council of Europe Convention on Contact concerning Children (2003).
190. European Convention on the Exercise of Children's Rights (1996).
191. UN Guidelines on the Administration of Juvenile Justice: the "Vienna Guidelines", ECOSOC Resolution 1997/30 (1997).
192. UN Standard Minimum Rules for Non-Custodial Measures: The Tokyo Rules.
193. United Nations Convention on the Rights of the Child (1989).
194. United Nations Guidelines for the Prevention of Juvenile Delinquency ("The Riyadh guidelines", 1990).

Ուսանողները կարող են օգտվել նաև հետևյալ web-կայքերից

www.elibrary.ru

www.law.edu.ru

www.court.am

www.concourt.am

www.laws.am

www.datalex.am

Եվրոպական դատարանի որոշումների համար՝

www.hro.org

www.echr.ru

www.europeancourt.ru